

10 November 2020

Gebruik van beeldverhalen in de zorg

Anna de Haan
Marjolijn van Leeuwen

Daphne is gek op haar baby en op haar telefoon

Dounia praat en overwint

HEEFT YASMINA DEMENTIE OF NIET?
Naar de geheugenpoli in het ziekenhuis

SARA DOET MEE AAN ONDERZOEK

"Het zijn realistische, aansprekende en aantrekkelijke afbeeldingen. Getest en beoordeeld door ouders zelf. Het is compact, dus niet te veel tekst en onderwerpen. Ik tip het ook aan collega's. Dan verwijst ik naar de website van Pharos. Daar is veel materiaal dat je kunt gebruiken. Ik denk dat er voor sommigen een wereld opengaat."

Projectmedewerker Leerlijn

<https://www.pharos.nl/kennisbank/?soort=beeldverhaal>

Welkom

Daphne is gek op haar baby en op haar telefoon

Dounia praat en overwint

HEEFT YASMINA DEMENTIE OF NIET?
Naar de geheugenpoli in het ziekenhuis

SARA DOET MEE AAN ONDERZOEK

"Het zijn realistische, aansprekende en aantrekkelijke afbeeldingen. Getest en beoordeeld door ouders zelf. Het is compact, dus niet te veel tekst en onderwerpen. Ik tip het ook aan collega's. Dan verwijs ik naar de website van Pharos. Daar is veel materiaal dat je kunt gebruiken. Ik denk dat er voor sommigen een wereld opengaat."

Projectmedewerker Leerlijn

<https://www.pharos.nl/kennisbank/?soort=beeldverhaal>

Ervaringsdeskundige

<https://www.youtube.com/watch?v=CO72TQvm3m0>

Hoe gebruik ik beeldverhalen in de opvoedondersteuning?

Tips voor professionals

Voorbeeld beeldverhaal (print of op mobiel)

Stress en opvoeden

Isaaq en Meriam hebben meer problemen

Dit zijn Meriam en Isaaq. Ze hebben vier kinderen. Dit zijn Nora (11 jaar), Ileaas (8 jaar), Hana (4 jaar) en Noah (2 jaar). Meriam en Isaaq maken zich grote zorgen. Door Corona is Isaaq bang dat hij zijn baan kwijtraakt en straks te weinig geld heeft. Ook zijn ze bang voor de gezondheid van hun familie en de kinderen.

Meriam's hoofd zit vol

Meriam is erg moe. Meriam denkt heel veel na. Haar hoofd zit vol. ze vindt het moeilijk om op de kinderen te letten. Ze begrijpt niet goed wat de kinderen nodig hebben. Ze praat niet. De kinderen begrijpen niet waarom mama niet praat.

Kinderen moeten veilig opgroeien

De kinderen zijn nu vaak bang en verdrietig. Om goed en gezond op te groeien moeten Nora en Ilea, Hana en Noah zich veilig voelen. Veilig spelen, leren, nadenken en opgroeien is erg belangrijk voor kinderen.

Meriam en Isaaq maken afspraken

Meriam en Isaaq willen niet dat hun kinderen zich bang en verdrietig voelen. Ze willen liefde en aandacht geven. Maar ook regels zodat ze niet hoeven te slaan of schreeuwen. Ze denken na over hun eigen gedrag. Ze praten er over en maken afspraken. Isaaq probeert vanaf nu:

- Rustig te blijven door niet meteen te reageren.
- Een rondje buiten lopen als het niet lukt om rustig te blijven.
- Complimenten te geven aan de kinderen als ze iets goed doen.

Isaaq geeft een compliment

Hij geeft een compliment aan Nora en Ilea als ze iets goeds doen.
De kinderen zijn blij dat het goed gaat met papa.

Voorbeeld animatie beeldverhaal, Berbers

<https://www.youtube.com/watch?v=2gz-ACpkDAA&list=PLIZqSXp-WkO6YN2nMbRBqoFx4pI0SlopR&index=27>

Aanleiding

- Werken met beeldmaterialen is relatief onbekend.
- Professionals reageren vaak enthousiast maar vinden het moeilijk om een start te maken met het gebruik ervan

Eigen maken

"Zo'n beeldverhaal staat in de kast en het is nieuw. Je moet het je eigen maken. Nu ik dit verhaal over eerste hapjes zie denk ik: we zitten nu met vier moeders die binnenkort starten met het eerste hapje. Dit is wel heel mooi om toe te passen en dat wil ik ook echt doen. Ik denk dat ik dit meer in het zicht moet hebben. Want dit speelt nu ook gewoon. Dat je denkt: dit hebben we ook om in te zetten."

Jeugdverpleegkundige

Voor wie

Voor professionals die werken met mensen die moeite hebben met lange en vaak moeilijke teksten.

Met citaten en tips van collegae

Verandering In gedrag

"Ik was eigenlijk meteen enthousiast over beeldverhalen. Dat is misschien omdat ik uit het onderwijs kom. Ik dacht: yes, het is niet zomaar een boekje. Het gaat echt om de verandering van gedrag. Iemand maakt iets mee en ontwikkelt zich. Dat is wat literatuur ook doet. Ik kan dit niet met literatuur vergelijken, maar je wordt meegetrokken in een verhaal. Je denkt: zo kan het voor mij ook. En daar geloof ik in."

Coördinator gezondheidsnetwerken, GGD

Doel handleiding

- Handvaten bij gebruik van beeldmaterialen
- Korte informatie over welk beeldmateriaal wel en niet duidelijk is.
- Kennismaking met een aantal beeldverhalen
- Professionals laten zien dat er verschillende mogelijkheden zijn, zodat ze bewust keuzes kunnen maken
- Enthousiasmering door citaten van professionals die er al mee werken
- Beeldmateriaal inbedden in werkwijze organisatie

Opnemen in het standaardpakket van materialen

"We hebben best veel informatiebladen. In week zoveel van de zwangerschap neem je die bladen mee. Eerst lag het stapeltje 'Dewi en social media' apart. Dan dacht ik: 'o ja, dat hebben we ook nog!' Ik vergat ze vaak. Maar nu zijn de beeldverhalen opgenomen in het materiaal dat in de bakjes ligt, dat we voor de huisbezoeken klaarleggen. Zodat je het gewoon standaard tegenkomt. Zo vergeet je het niet."

Jeugdverpleegkundige

Waarvoor te gebruiken

- Voor het overbrengen van bepaalde kennis.
- Om de ouder te helpen bepaalde kennis in praktijk te brengen.
- Om de ouder het vertrouwen te geven dat zij bepaalde vaardigheden hebben (eigen effectiviteit).
- Om de ouder te laten zien dat anderen hetzelfde meemaken, met de worstelingen die daarbij horen (normaliseren).
- Om een gesprek rond een bepaald onderwerp te beginnen.

Gesprekskaarten

Ook met gesprekskaarten kun je een consult met een ouder ondersteunen. Deze kaarten bevatten meerdere onderwerpen. De ouder kiest aan de hand van de plaatjes welk onderwerp hij of zij graag wil bespreken.

Instructies gesprekskaart

Deze gesprekskaart is voor iedereen die bij je op het consult komt. Het ondersteunt je in het gesprek met de patiënt. Sommige patiënten vinden het lastig om precies te vertellen of te vragen waar ze op dat moment mee zitten. Of weten niet goed welke onderwerpen ze waar en bij wie kunnen bespreken. Deze kaart helpt om onderwerpen bespreekbaar te maken. In het bijzonder zullen de patiënten die beperkt gezondheidsvaardig zijn, hier baat bij hebben.

Gezondheidsvaardigheden

Gen op de site www.ghor.nl heeft beperkte gezondheidsvaardigheden. Dat betekent dat zij moeite hebben met het vinden, begrijpen en toepassen van informatie over gezondheid. Denk bijvoorbeeld (maar niet uitsluitend) aan laaggeletterden, migranten, ouderen en lager opgevoeden. Zij hebben behoefte aan een eenvoudige en meer beeldende wijze over ziekten, adviezen en behandelingen.

De gesprekskaart is ontwikkeld en getoet met eenzijdige zorgverleners uit de wijk Malburgen in Arnhem, patiënten die moeite hebben met lezen en schrijven van huisartsenpraaktje (Veeeling & Van Lierhout, taalkundebestuurders van stichting ABC, Vilans, GGD Gelderland-Zuid en Pharos).

Meer informatie
www.ghor.nl, www.vilans.nl, www.ggd.nl, www.pharos.nl en www.vraagstuk.nl.

Je eigen gesprekskaart op maat maken?
Op www.vraagstuk.nl kun je het bronmateriaal downloaden.

TIP 1
Lag de gesprekskaart altijd voor je naar op de tafel. Hierdoor wordt het een standaard tool voor alle patiënten. De gesprekskaart ligt er al en wordt niet speciaal voor jou uit de doek.

TIP 2
Gebruik de gesprekskaart als keuzemenu aan het begin van het consult. Laat de patiënt de gesprekskaart met afbeeldingen zien om samen met de patiënt te bepalen waar op dat moment prioriteit heeft of waar wilt u het over hebben?

TIP 3
Gebruik de gesprekskaart als keuzemenu gedurende of juist aan het eind van het consult. Zo kan je vragen welke onderwerpen er verder nog zijn die op dat moment belangrijk zijn, maar nog niet in het consult toe sprake zijn gekomen. Of kan alvast het onderwerp waar je het de volgende keer over wilt hebben. Schrijf dit dan ook voor de patiënt op, zodat je er dus alvast over kunt nadenken of alvast voor voorbereiding.

TIP 4
Gebruik de afbeeldingen van de gesprekskaart ook als hulpmiddel bij het bepalen waaraan een patiënt wil werken. De afbeeldingen nodigen uit om de adviezen concreter en beeldend te maken. Bijvoorbeeld: wandel je graag, wat niet u graag, maak je zich veel zorgen, heeft u mensen om u heen waarmee u dingen kunt bespreken etc. Hierdoor zal het doel of de actie voor de patiënt ook begrijpelijker en concreter worden.

©Beeldre: Medial Visual, Moortje Kunst. De illustraties mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

GGD Gelderland-Zuid
Vilans
PHAROS gezondheidsvoorlichting

Hoe gebruik ik beeldverhalen in de opvoedondersteuning? Tips voor professionals

Tips voor professionals die met beeldverhalen werken. Adviezen voor het introduceren en inzetten van beeldverhalen in de praktijk. Deze tips komen voort uit de onderzoekservaring van Pharos

Marjolijn van Leeuwen en Coryke van Vulpen, Pharos

Bekijk

Publicatie

Prijs

Download pdf

gratis

Download ↓

Bekijk pdf

gratis

Open >

www.pharos.nl/kennisbank/hoe-gebruik-ik-beeldverhalen-in-de-opvoedondersteuning-tips-voor-professionals

Wat zijn jouw ervaringen met visueel materiaal?

Heb je tips over het gebruik van visueel materiaal?